

Στοιχεία Νέας Ελληνικής Αρχιτεκτονικής Ι

Μιχάλης Λυκούρης
Ακαδημαϊκό Έτος 2020-21

Στόχοι

- Σκιαγράφηση της εξέλιξης των αρχιτεκτονικών φαινομένων στον ελλαδικό χώρο από τη δημιουργία του ελληνικού κράτους μέχρι τα τέλη του 20ου αιώνα.
- Κατανόηση των αλλαγών που υφίσταται ο πολεοδομικός ιστός.
- Αποσαφήνιση του όρου «μοντέρνος». Με ποιό τρόπο υφίσταται η μοντέρνα αρχιτεκτονική;
- Αναγνώριση των «κενών» και των παραλήψεων στην Ιστορία και Θεωρία της Νέας Ελληνικής Αρχιτεκτονικής. Μπορεί να καταστεί η Ιστοριογραφία συμπεριληπτική;

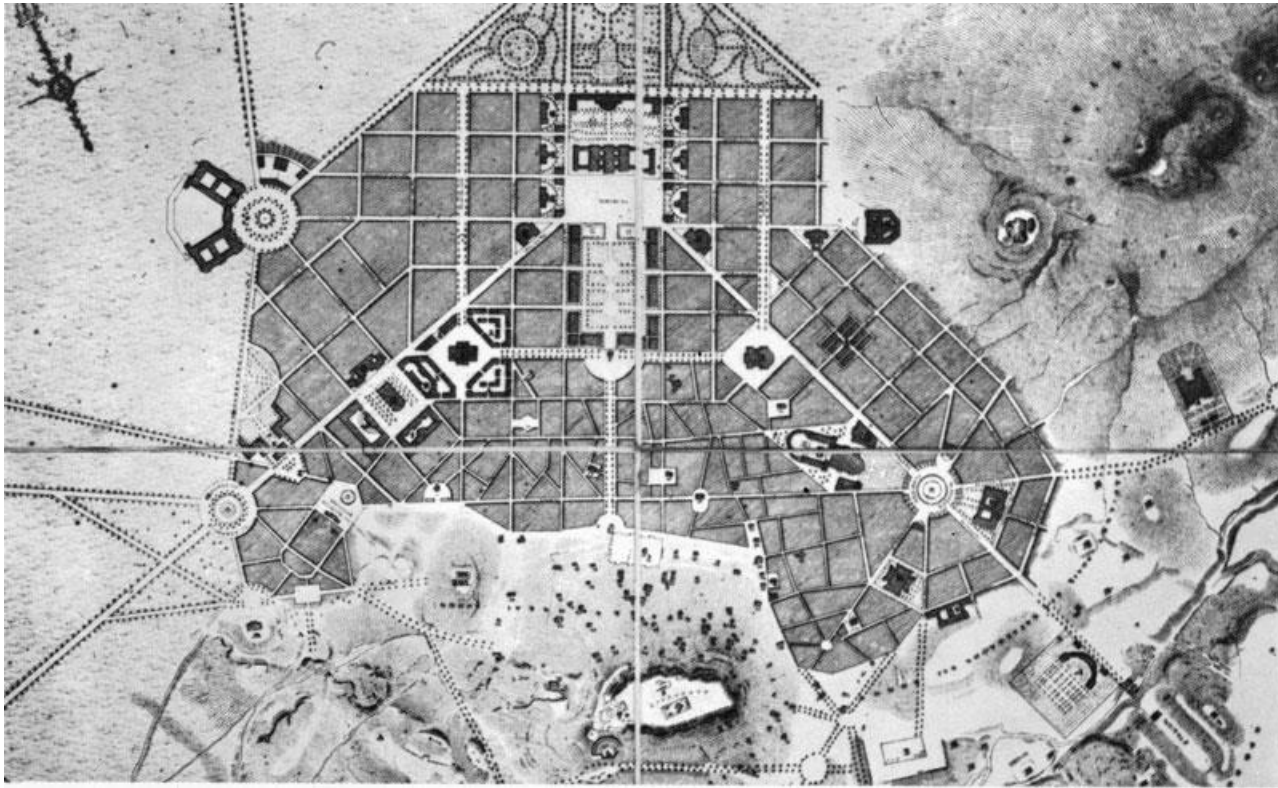
Βιβλιογραφία

- Γιακουμακάτος, Ανδρέας, *Η Αρχιτεκτονική και η Κριτική* (Αθήνα: Νεφέλη, 2018³).
- Γιακουμακάτος, Ανδρέας, *Ιστορία της Ελληνικής Αρχιτεκτονικής, 20ός αιώνας*, (Αθήνα: Νεφέλη, 2016⁴).
- *Ελληνική Αρχιτεκτονική στον 20ό και 21ο Αιώνα: Ιστορία-Θεωρία-Κριτική*, επιμ. Ανδρέας Γιακουμακάτος (Αθήνα: Gutenberg, 2016).
- *Greece, 20th-Century Architecture*, επιμ. Σάββας Κονταράτος και Wilfried Wang (Μόναχο; Λονδίνο; Νέα Υόρκη: Prestel, 1999).
- Κοτιώνης, Ζήσης, *Η Τρέλα του Τόπου, Αρχιτεκτονική στο Ελληνικό Τοπίο* (Αθήνα: Εκκρεμές, 2004).
- Tzonis, Alexander, και Alcestis P. Rodi, *Greece, Modern Architectures in History* (London: Reaktion, 2013).
- Τσιαμπάος, Κώστας, *Αμφίδυμη Νεωτερικότητα, 9+1 Κείμενα για τη Μοντέρνα Αρχιτεκτονική στην Ελλάδα*, επιμ. Δήμητρα Ασημακοπούλου (Αθήνα: Επίκεντρο, 2017).
- Φεσσά-Εμμανουήλ, Ελένη, *Δοκίμια για τη Νέα Ελληνική Αρχιτεκτονική/ Essays on Neohellenic Architecture* (Αθήνα: Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Εφαρμοσμένης Επικοινωνίας, 2001).
- Φιλιππίδης, Δημήτρης, *Μοντέρνα Αρχιτεκτονική στην Ελλάδα* (Αθήνα: Μέλισσα, 2001).
- Φιλιππίδης, Δημήτρης, *Νεοελληνική Αρχιτεκτονική* (Αθήνα: Μέλισσα, 1984).

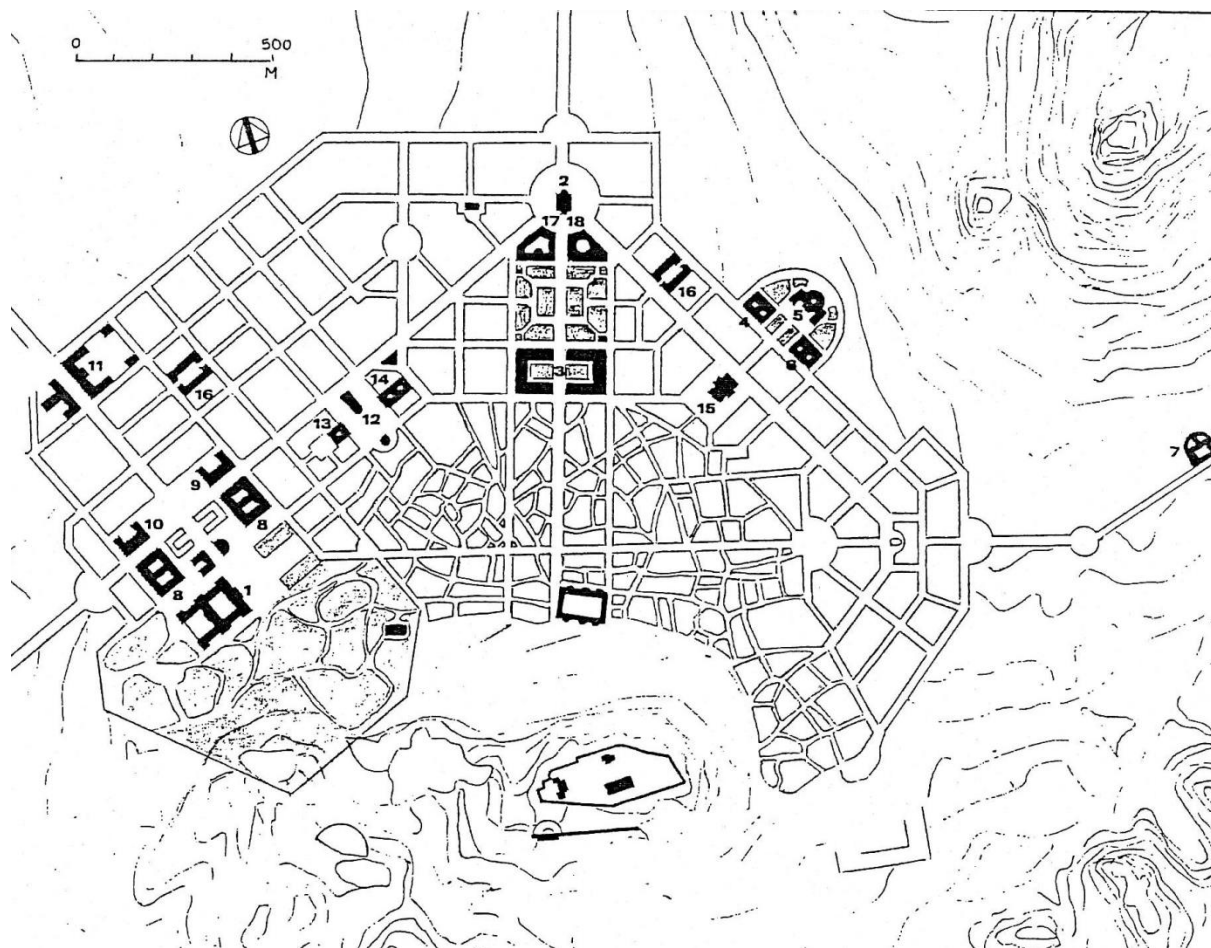
Η Αθήνα πρωτεύουσα του νέου κράτους

- Σεπτέμβριος 1834: Η Αθήνα με διάταγμα καθίσταται πρωτεύουσα του μικρού ελληνικού βασιλείου.
- Δεκέμβριος 1834: Μεταφορά της πρωτεύουσας από το Ναύπλιο στην Αθήνα.
- Αστικά Κέντρα: Ερμούπολη, Πειραιάς, πόλεις του βασιλείου και της Β. Ελλάδας.

Πολοδομικός Σχεδιασμός

Σταμάτης Κλεάνθης και Eduard Schaubert, Σχέδιο Αθηνών, 1833.

Leo von Klenze, Σχέδιο Αθηνών, 1834.

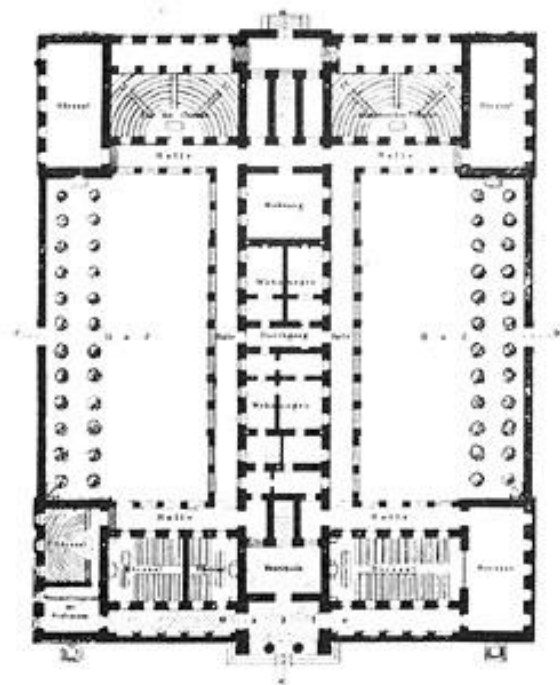
Αθήναι, Τα Παλαιά Ανάκτορα (Athènes Les Vieux Palais). Επιστολικό δελτάριο.

Fredrich von Gärtner, Παλαιά Ανάκτορα, σημερινή στέγη της Βουλής των Ελλήνων, Πλατεία Συντάγματος, Αθήνα, 1836-47.

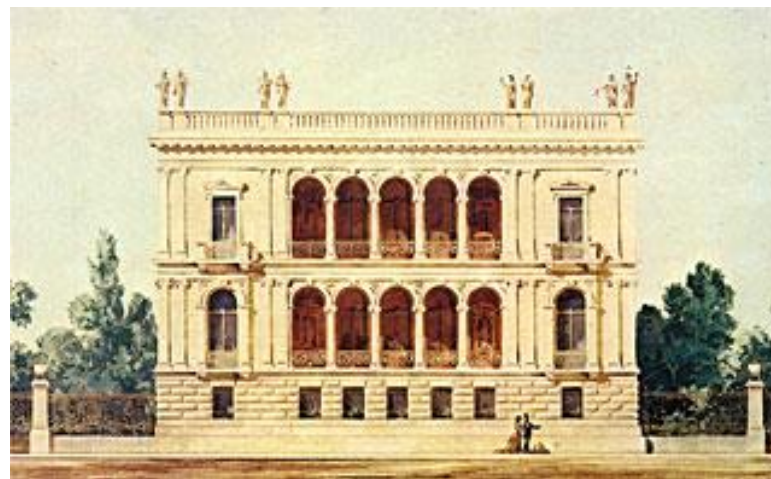
Hans Cristian Hansen, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, Πανεπιστημίου 30, Αθήνα, 1839-1864. Γενική άποψη.

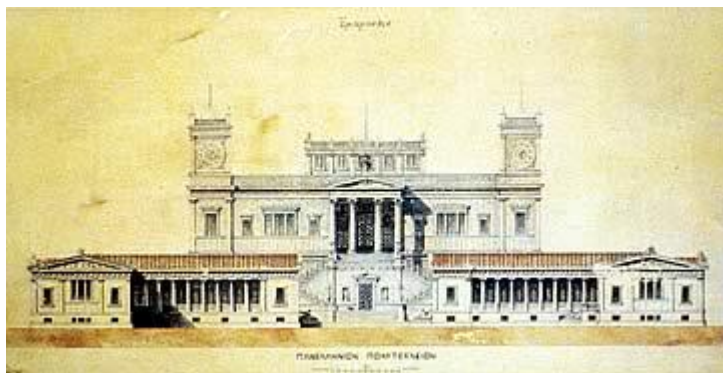
Hans Cristian Hansen, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, Πανεπιστημίου 30, Αθήνα, 1839-1864. Κάτοψη.

Theophilus von Hansen, Μέγαρο Δημητρίου
(Ξενοδοχείο Μεγάλη Βρεταννία), Πλατεία
Συντάγματος, Αθήνα, 1842.

Ernst Ziller, Μέγαρο Σλήμαν («Ιλίου Μέλαθρον»),
Πανεπιστημίου 12, Αθήνα, 1878-79. Σήμερα
Νομισματικό Μουσείο.

Λύσανδρος Καυταντζόγλου, Εθνικό
Μετσόβιο Πολυτεχνείο, Πατησίων 42,
Αθήνα, 1861-76.

Λύσανδρος Καυταντζόγλου, Αρσάκειο
Παρθεναγωγείο, Πανεπιστημίου &
Πεσματζόγλου, Αθήνα, 1846-55.
Σημερινή στέγη του Συμβουλίου της
Επικρατείας.

Η Αρχιτεκτονική του Ερνέστου Τσίλλερ

Ernst Ziller, Μέγαρο Σλήμαν («Ιλίου Μέλαθρον»), Πανεπιστημίου 12, Αθήνα, 1878-79. Όψη.

Ernest Hébrard, Σχέδιο ρυμοτομίας της Θεσσαλονίκης, 1921.

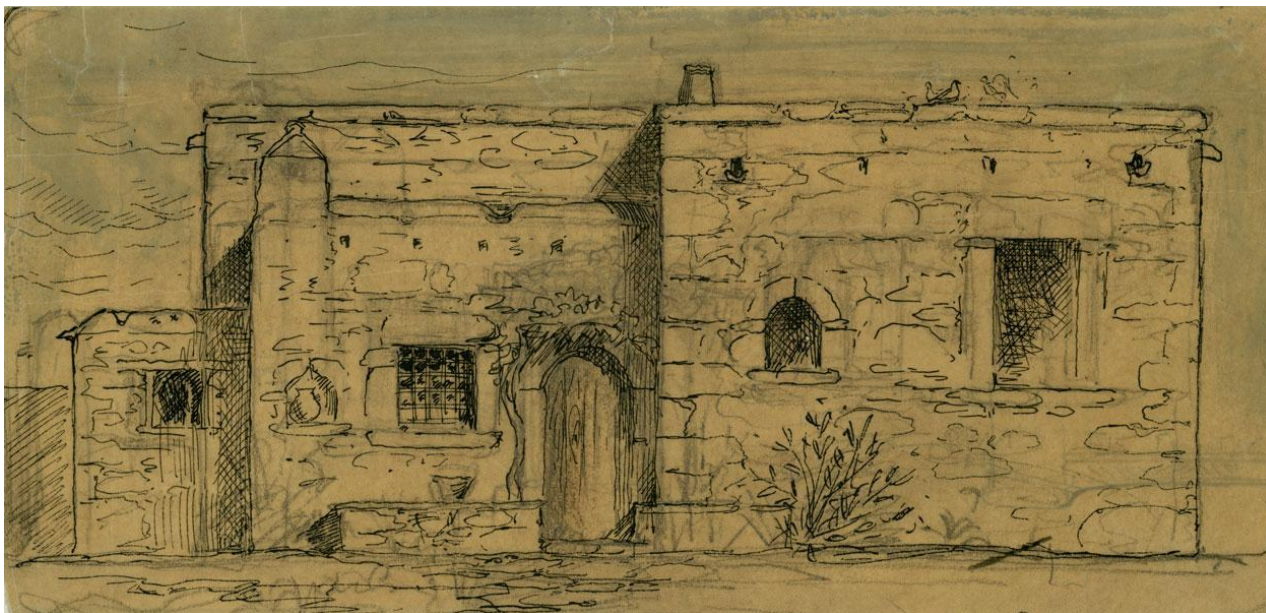
Αναστάσιος Μεταξάς, Έπαυλη Καρόλου Μέρλιν
(Γαλλική Πρεσβεία), Λεωφόρος Β. Σοφίας 7,
1893-1895.

Αναστάσιος Μεταξάς, Μέγαρο Χαροκόπου
(Μουσείο Μπενάκη), Λεωφόρος Β. Σοφίας &
Κουμπάρη 1, 1867-1997.

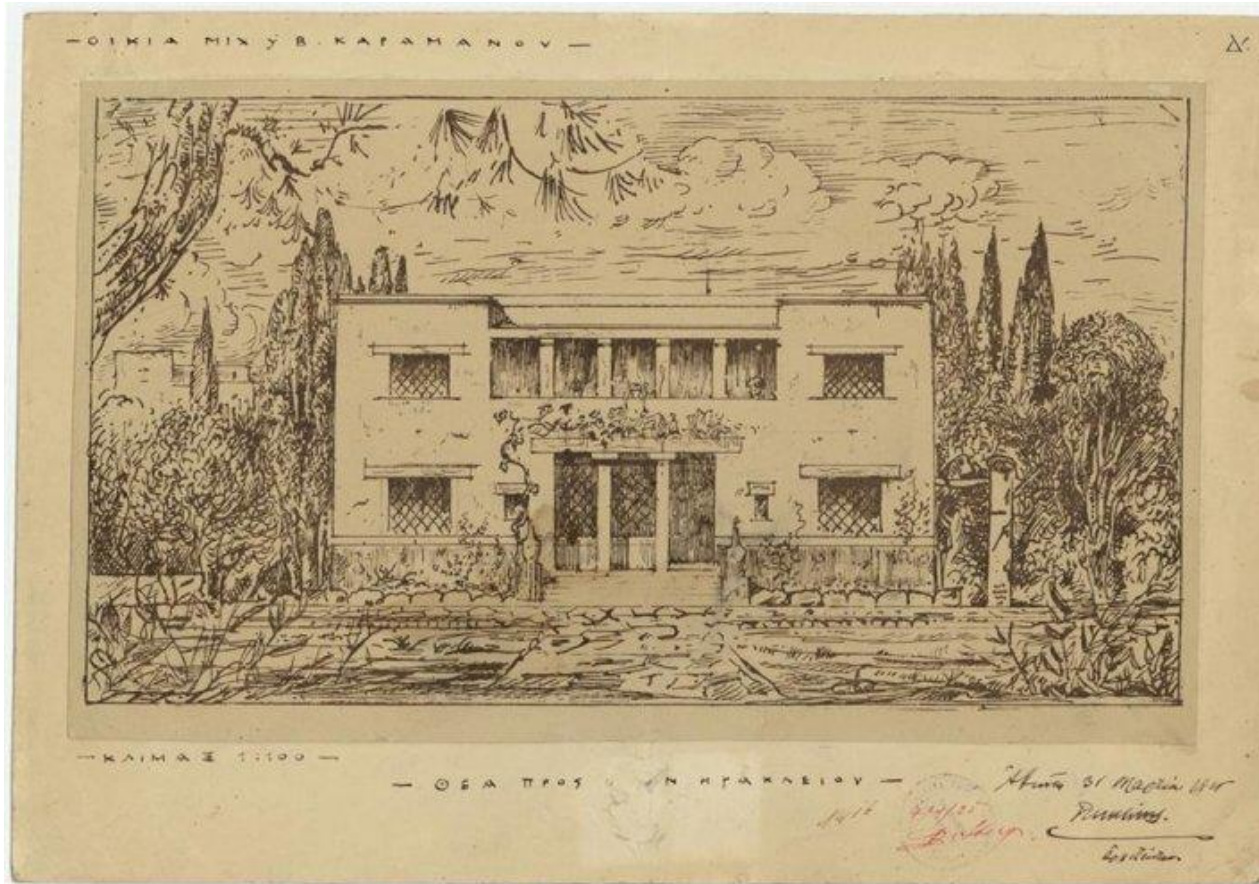
Stewart Thompson, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη (Αμερικάνικη Σχολή Κλασικών Σπουδών), Σουηδίας 61, Αθήνα, 1923.

Δημήτρης Πικιώνης, Οικία Μωραΐτη, Τζιτζιφιές, Καλλιθέα, 1923. Σχέδιο.

Δημήτρης Πικιώνης, Οικία Μωραΐτη, Τζιτζιφιές, Καλλιθέα, 1923. Γενική άποψη.

Δημήτρης Πικιώνης, Οικία Καραμάνου, Λεωφόρος Ηρακλείου, Πατήσια, 1925.

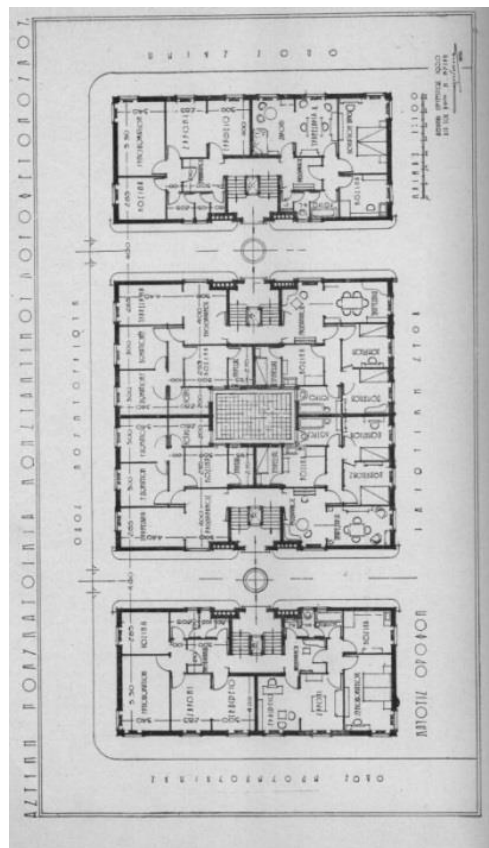
Αριστοτέλης Ζάχος, Οικία Αγγελικής
Χατζημιχάλη (Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και
Παράδοσης του Δήμου Αθηναίων),
Αγγελικής Χατζημιχάλη 6, Πλάκα, 1924-1927.

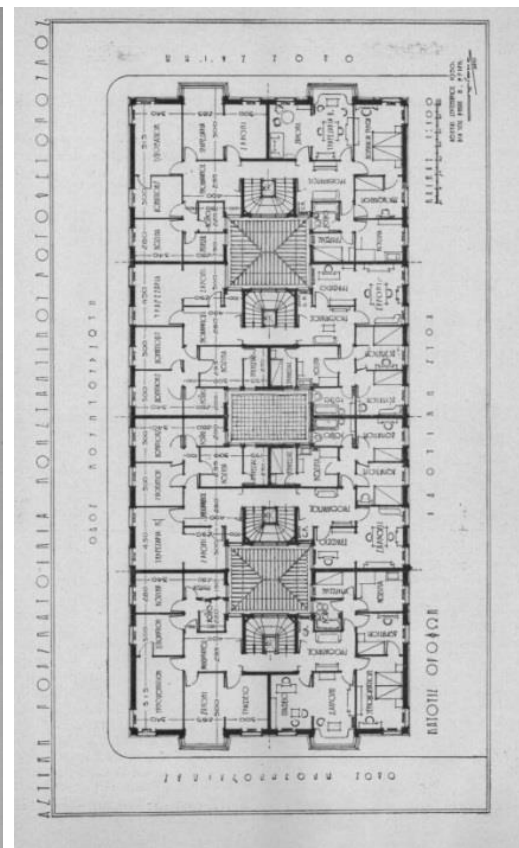
Αριστοτέλης Ζάχος, Οικία Αγγελικής
Χατζημιχάλη (Μουσείο Λαϊκής Τέχνης
και Παράδοσης του Δήμου Αθηναίων),
Αγγελικής Χατζημιχάλη 6, Πλάκα, 1924-
1927.

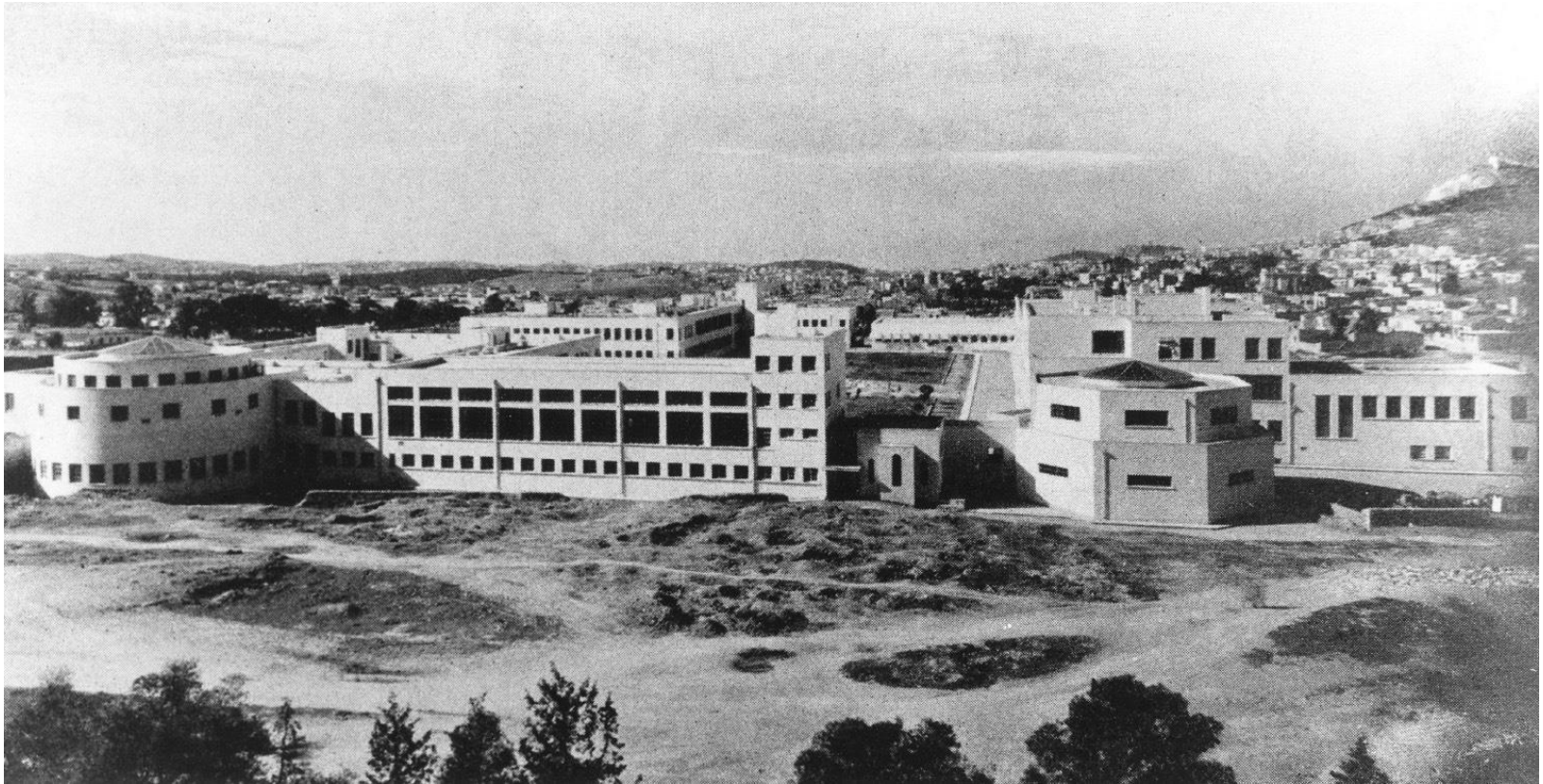

Κυπριανού Μπίρη, Πολυκατοικία Κ.
Λογοθετόπουλου. Ζαΐμη,
Μπουμπουλίνας και Κουντουριώτου 2-
6, Αθήνα (1930-32). Γενική άποψη.

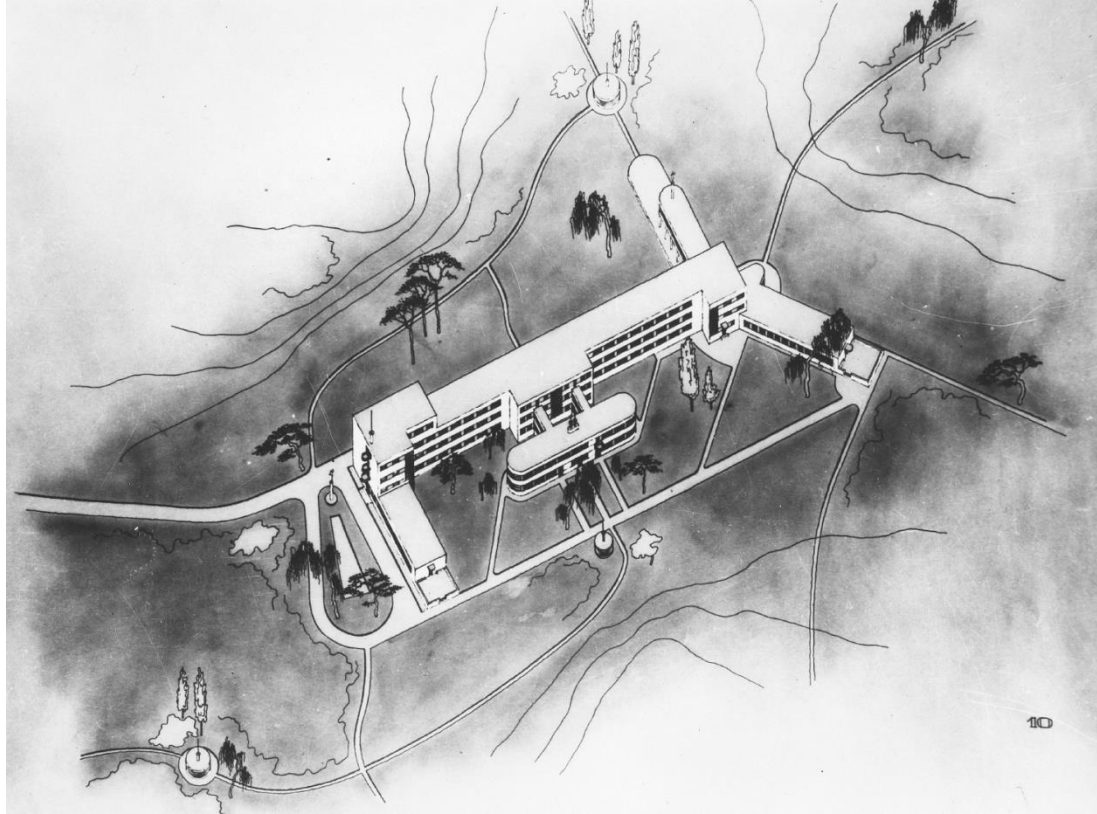

Κυπριανού Μπίρη, Πολυκατοικία Κ. Λογοθετόπουλου. Ζαΐμη,
Μπουμπουλίνας και Κουντουριώτου 2-6, Αθήνα (1930-32).
Κάτοψη ισογείου και τυπικού ορόφου.

Εμμανουήλ Κριεζής, Ιατρική Σχολή, Γουδί, Αθηνά, 1929.

Ιωάννης Δεσποτόπουλος, Σανατόριο «Σωτηρία» (Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Νοσημάτων Θώρακος Αθηνών), Λεωφόρος Μεσογείων 152, 1932-37. Αξονομετρικό σχέδιο.

Σανατόριο «Σωτηρία», Λεωφόρος Μεσογείων 152, 1932-37. Γενική άποψη.

Βασίλειος Δούρας, Πολυκατοικία Τσιμπούκη,
Μαυρομιχάλη & Ναυαρίνου, Αθήνα, 1936. Γενική
άποψη και όψη εν εσοχή διαμερίσματος.

Πολύβιος Μιχαηλίδης - Θουκυδίδης
Βαλεντής. Πολυκατοικία Μιχαηλίδη, Ζαΐμη
& Στουρνάρη, Αθήνα, 1933-1934. Γενική
άποψη.

Κυριακούλη Παναγιωτάκου, Δημοτικά Σχολεία, Λιοσίων και Μιχαήλ Βόδα, Αθήνα (1932-33). Γενική άποψη.

Κυριακούλη Παναγιωτάκου, Δημοτικά Σχολεία, Λιοσίων και Μιχαήλ Βόδα, Αθήνα (1932-33). Όψη.

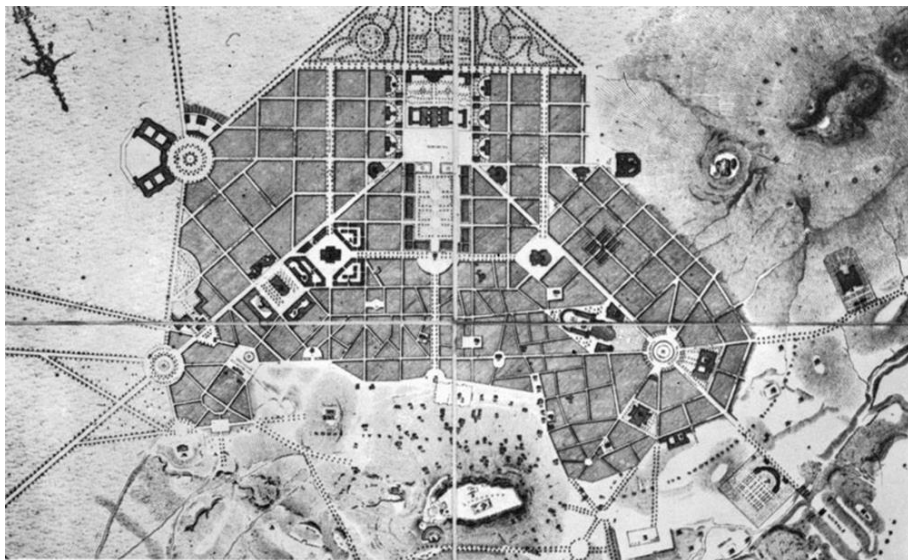
Κυριακούλη Παναγιωτάκου, Πολυκατοικία Αντωνοπούλου.
Αραχώβης 61 και Θεμιστοκλέους 80, Αθήνα (1932-33).
Γενική άποψη.

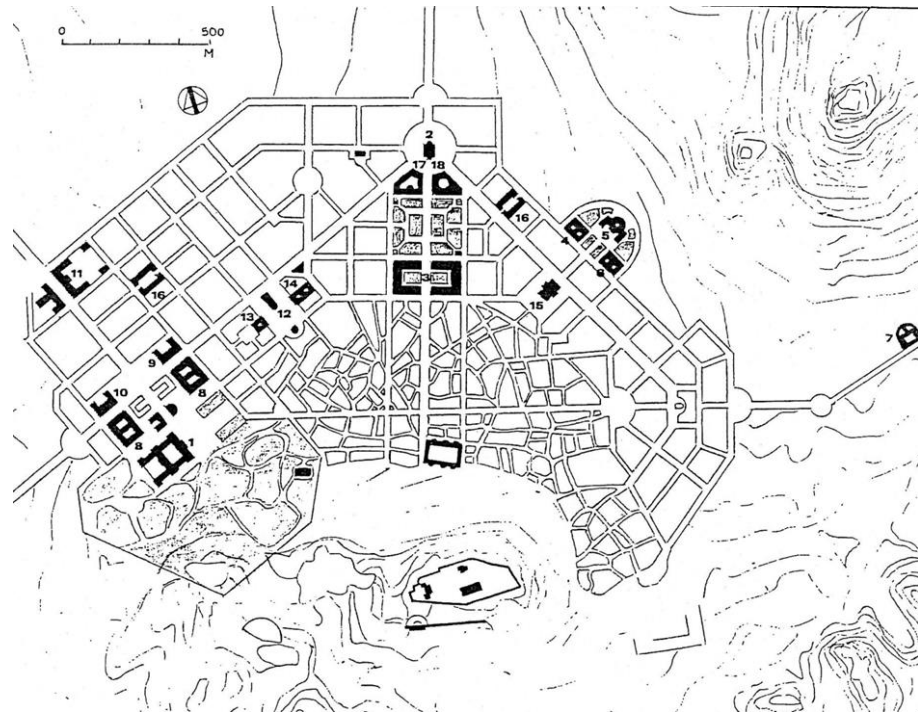
Κυριακούλη Παναγιωτάκου,
Πολυκατοικία Αντωνοπούλου.
Αραχώβης 61 και Θεμιστοκλέους 80,
Αθήνα (1932-33). Κύρια όψη.

Στοιχεία Νέας Ελληνικής Αρχιτεκτονικής II

Μιχάλης Λυκούρης
Ακαδημαϊκό Έτος 2020-21

Σταμάτης Κλεάνθης και Eduard Schaubert, Σχέδιο Αθηνών, 1833.

Leo von Klenze, Σχέδιο Αθηνών, 1834.

Ludwig Lange, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Πατησίων 44 & Τοσίτσα 1, Αθήνα, 1866-1891.

Λαϊκή οικία της Αθήνας («Το σπίτι με τις Καρυάτιδες»), Αγίων Ασωμάτων 45, Ψυρρή, 19ος αι.

«Το σπίτι με τις Καρυάτιδες», Αγίων Ασωμάτων 45, Ψυρρή, 19ος αι. Σημερινή άποψη.

Δημήτριος Φωτιάδης και Ιωάννης
Χαλέπας,
Μικρή Πολυκατοικία Αδαμίδη –
Βλαχλίδη, Κορνεάδου 13, Αθήνα,
1933.

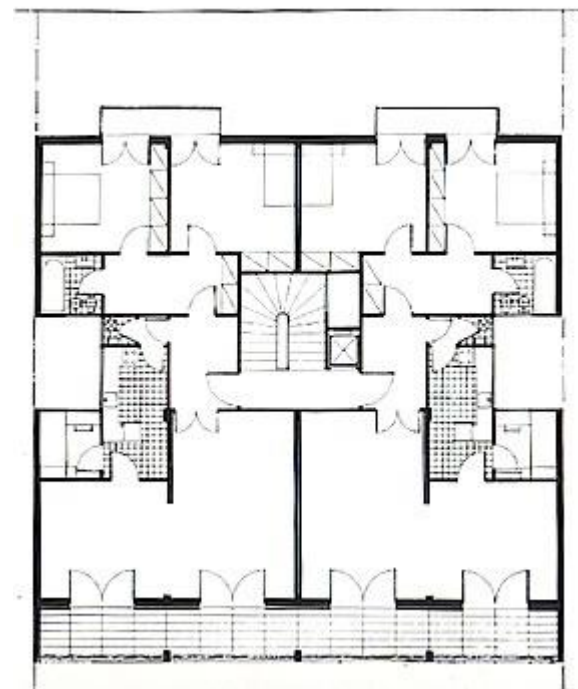
Πολύβιος Μιχαηλίδης - Θουκυδίδης
Βαλεντής. Πολυκατοικία Μιχαηλίδη,
Ζαΐμη & Στουρνάρη, Αθήνα, 1933-1934.
Γενική άποψη.

Oscar Niemeyer και Le Corbusier υπό την εποπτεία της Harrison & Abramovitz, Κεντρικές Εγκαταστάσεις των Ηνωμένων Εθνών, Μανχάταν, Νέα Υόρκη, 1948-52.

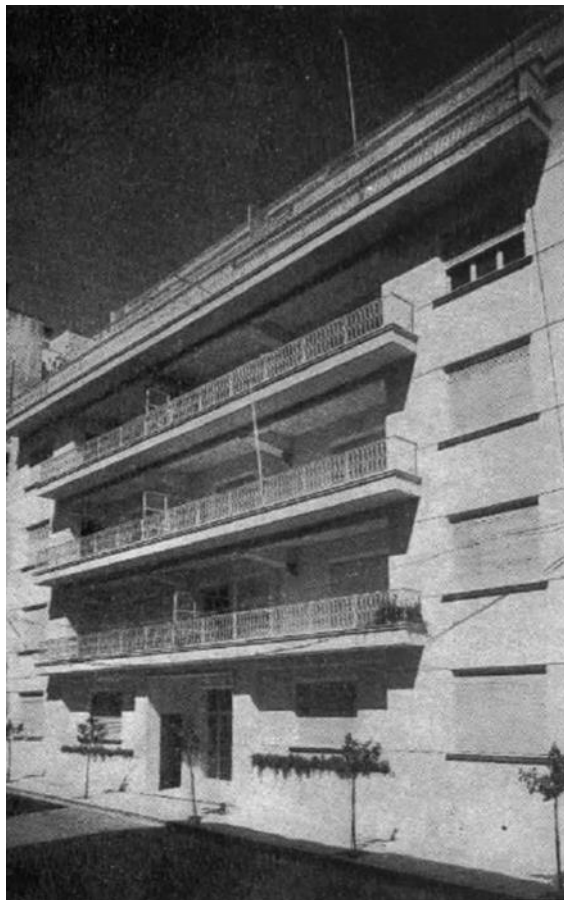
Νίκος Βαλσαμάκης, Πολυκατοικία Λούρου,
Σεμιτέλου 5, Αθήνα, 1951-1953. Γενική
άποψη.

Νίκος Βαλσαμάκης, Πολυκατοικία Λούρου,
Σεμιτέλου 5, Αθήνα, 1951-1953. Είσοδος
πολυκατοικίας και τυπική κάτοψη ορόφου.

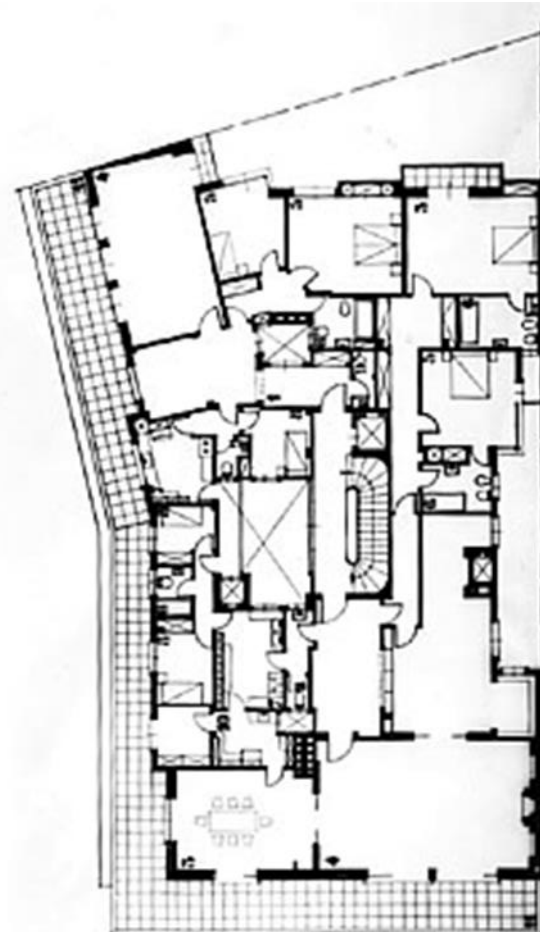
Θουκυδίδης Βαλεντής, Μέγαρο
Μετοχικού Ταμείου Αεροπορίας του
Βαλεντή, Αθήνα, 1949.

Ρέννος Κουτσούρης, Πολυκατοικία επί της οδού Σέκερη 4, Σέκερη 4, Αθήνα (1957). Γενική άποψη.

Εμμανουήλ Βουρέκα, Πολυκατοικία
Αβέρωφ. Ηρώδου Αττικού και
Μουρούζη, Αθήνα (1951). Γενική
άποψη.

Εμμανουήλ Βουρέκα,
Πολυκατοικία Αβέρωφ. Ηρώδου
Αττικού και Μουρούζη, Αθήνα
(1951). Κάτοψη ορόφου (ρετιρέ).

Δημήτρης Πικιώνης, Διαμόρφωση Αγίου Δημητρίου
Λουμπαρδιάρη,
Φιλοπάππου, Αθήνα, 1954-1958. Άποψη Αγίου
Δημητρίου.

Δημήτρης Πικιώνης, Διαμόρφωση Αγίου Δημητρίου
Λουμπαρδιάρη,
Φιλοπάππου, Αθήνα, 1954-1958. Άποψη
αναψυκτηρίου.

Δημήτρης Πικιώνης , Διαμόρφωση Αρχαιολογικού Χώρου γύρω από την Ακρόπολη και τον λόφο του Φιλοπάππου, Αθήνα, 1954-57.

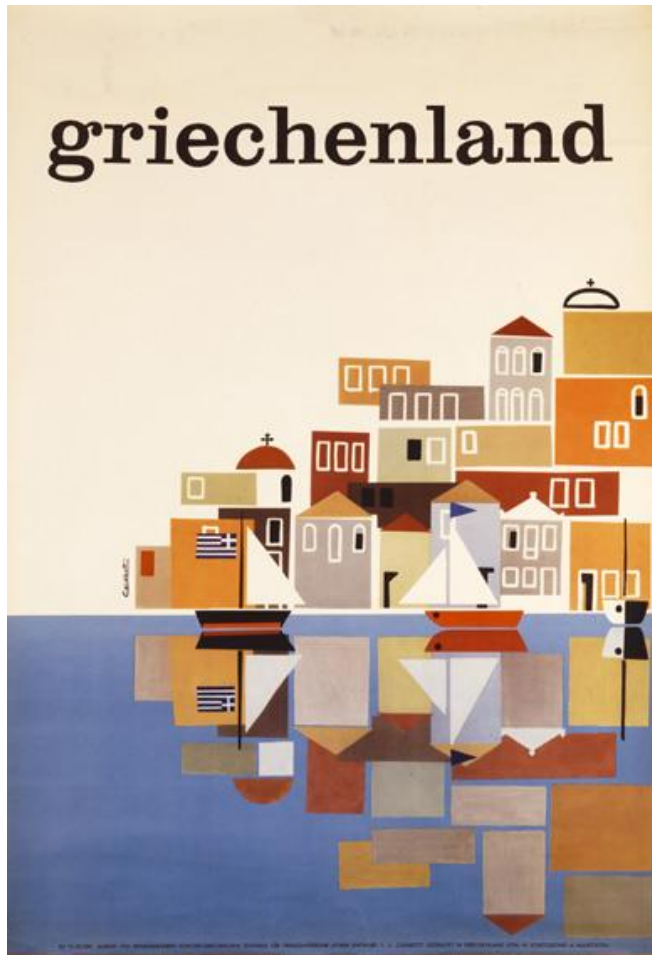
Δημήτρης Πικιώνης , Διαμόρφωση Αρχαιολογικού Χώρου γύρω από την Ακρόπολη και τον λόφο του Φιλοπάππου, Αθήνα, 1954-57.

Παύλος Μυλωνάς, Δημήτρης Φατούρος και Δημήτρης Αντωνακάκης, Εθνική Πинаκοθήκη-Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου, Λεωφόρος Βασ. Κωνσταντίνου 50, Αθήνα, 1956-57 και 1966-75.

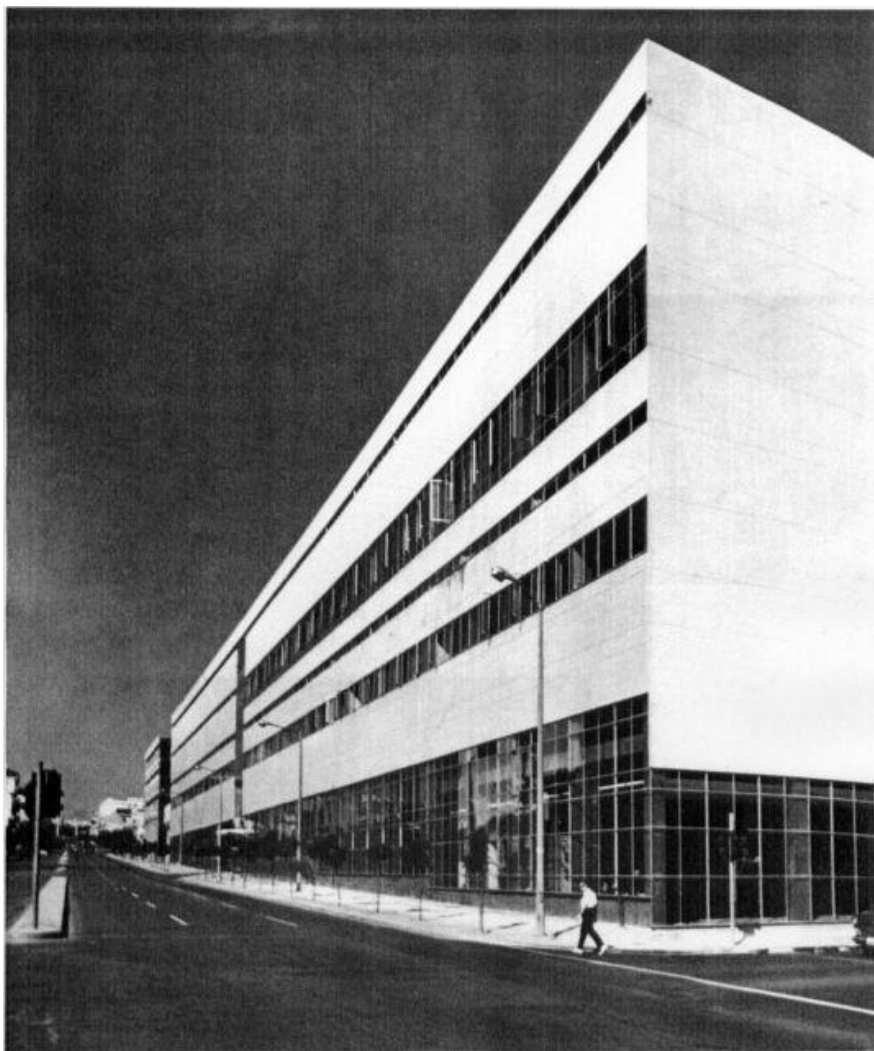
Τάκης Ζενέτος, Εργοστάσιο ΦΙΞ (Σήμερα Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης), Λεωφόρος Συγγρού, 1957-1963.

Φρέντς Κάραμποτ, *Ελλάδα, Αντικατοπτρισμός Νησιού*, 1961.
Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού (ΕΟΤ).

Άρης Κωνσταντινίδης, *Ξενοδοχείο Ξενία*, Μύκονος, 1960.

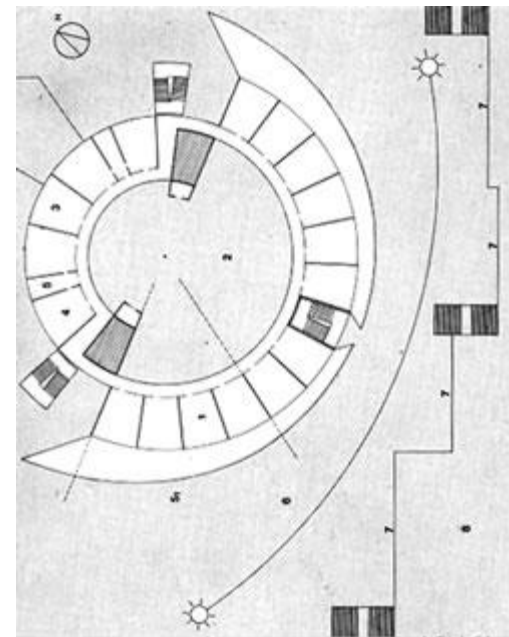
Τάκης Ζενέτος, Εργοστάσιο ΦΙΕ (Σήμερα Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης), Λεωφόρος Συγγρού, 1957-1963.

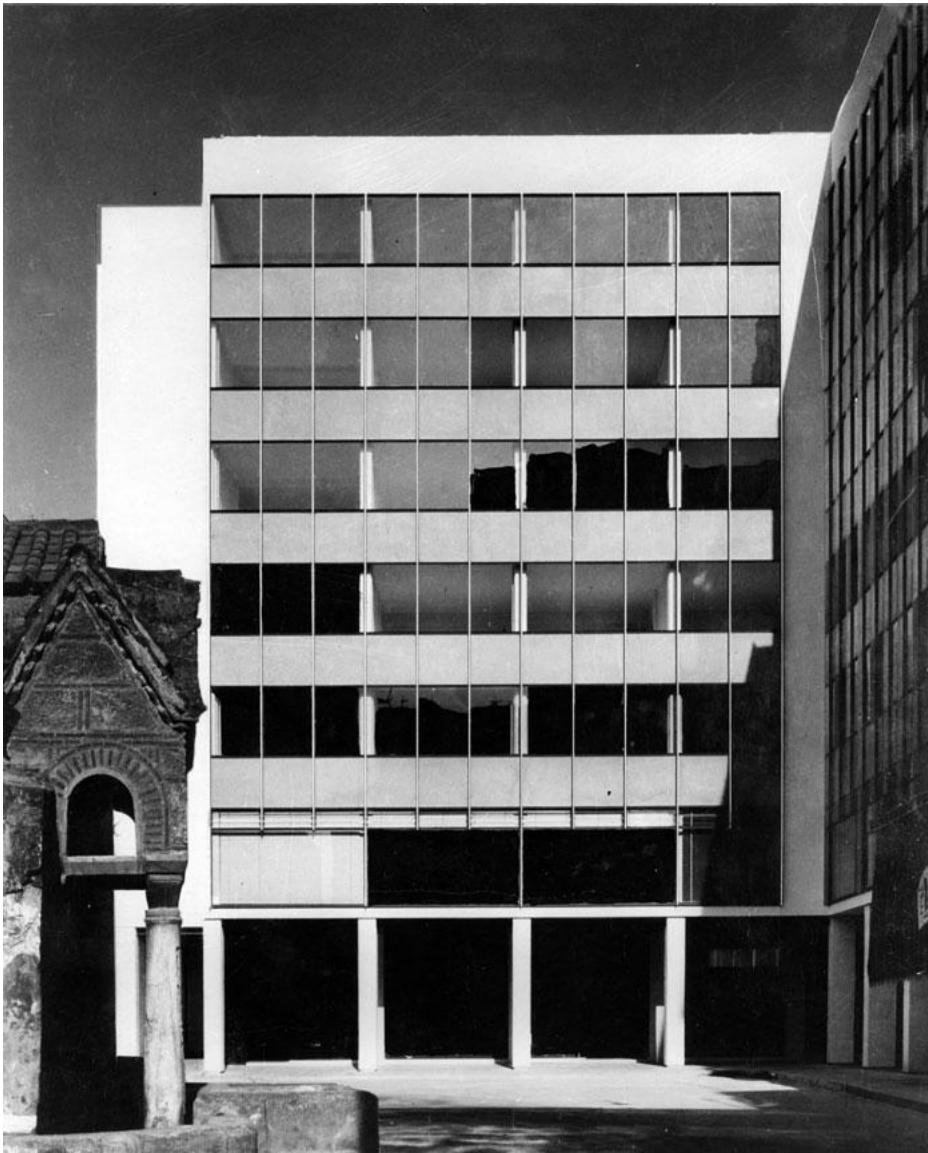
Τάκης Ζενέτος, Πολυκατοικία στη Λεωφόρο Αμαλίας, Λεωφόρος Αμαλίας, 1959-1960.

Τάκης Ζενέτος, Κατοικία στο Καβούρι, Καβούρι, Αττική,
1959-1961.

Τάκης Ζενέτος, Σχολείο στον Άγιο Δημήτριο, Άγιος
Δημήτριος, Αττική, 1970-1976.

Νίκος Βαλσαμάκης, Κτήριο Γραφείων, Ερμού και
Καπνικαρέας 9, Αθήνα, 1958.

Νίκος Βαλσαμάκης, Ξενοδοχείο «Αμαλία»,
Δελφοί, Φωκίδα, 1965.

Νίκος Βαλσαμάκης, Κατοικία Λαναρά, 47ο χλμ. οδού Αθηνών-Σουνίου,
Ανάβυσσος, 1961-63.

Νίκος Βαλσαμάκης, Ξενοδοχείο
«Αμαλία», Λεωφόρος Βασιλίσσης
Αμαλίας 10, 1957-1959.

Άρης Κωνσταντινίδης, Ξενοδοχείο Τρίτων, Άνδρος, 1958.

Άρης Κωνσταντινίδης, Μοτέλ Ξενία, Καλαμπάκα, 1960.

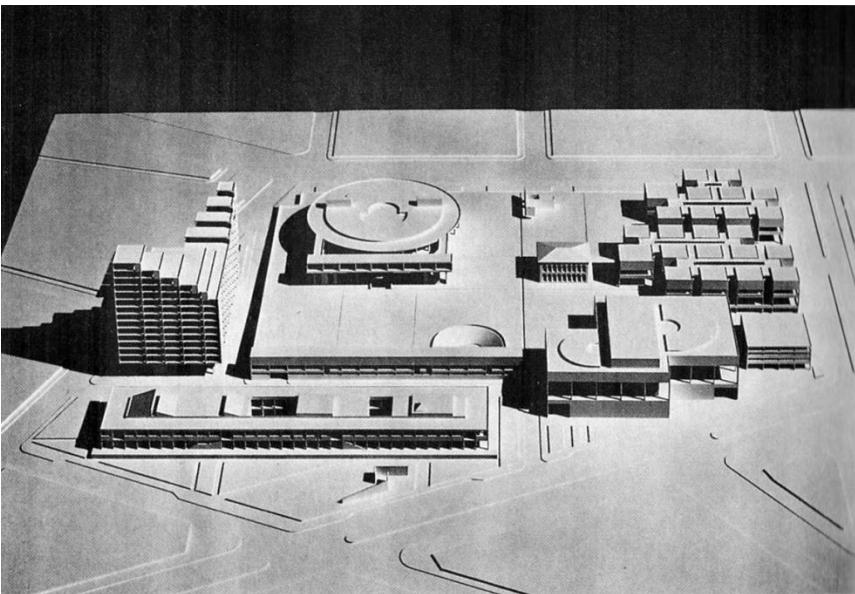
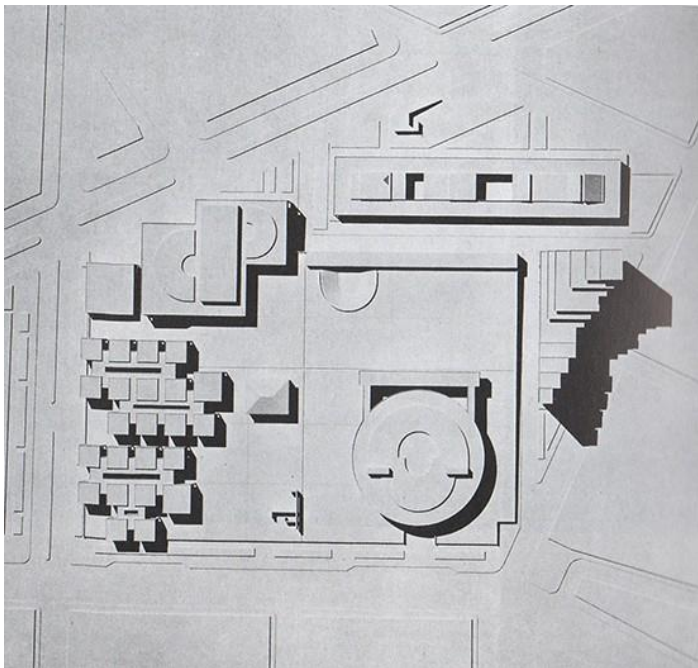
Άρης Κωνσταντινίδης, Μοτέλ Ξενία, Ολυμπία (1), 1963.

Εμμανουήλ Βουρέκας, Προκόπιος Βασιλειάδης, Σπύρος Στάϊκος, Αντώνης Γεωργιάδης, Ξενοδοχείο Χίλτον Αθηνών, Βασ. Σοφίας Αθήνα, 1958-63 . Γενική άποψη.

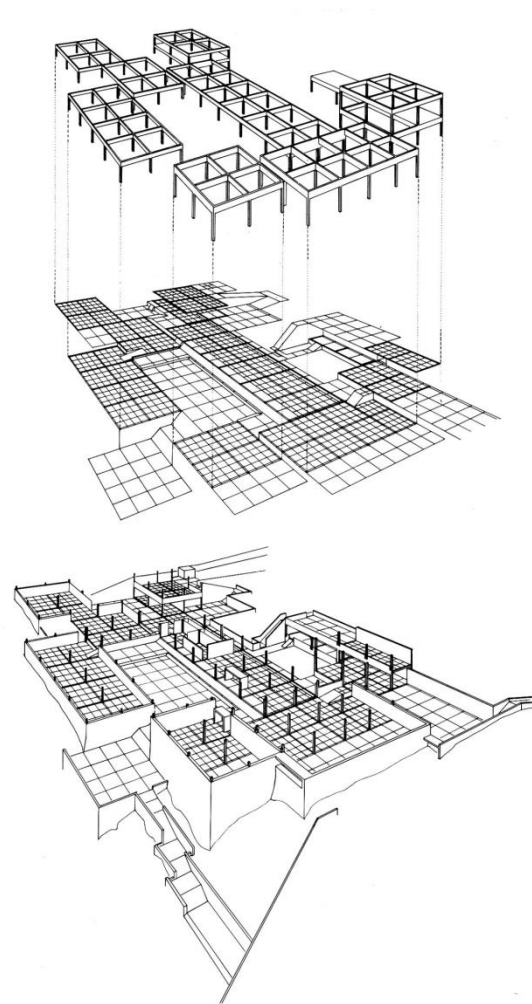
Ξενοδοχείο Χίλτον Αθηνών. Όψη του οικοδομήματος και της αδιαμόρφωτου αστικού ιστού.

Ιωάννης Δεσποτόπουλος (Jan Desro), Πνευματικό Κέντρο Αθηνών, Αθήνα, 1959. Πρόπλασμα μελέτης.

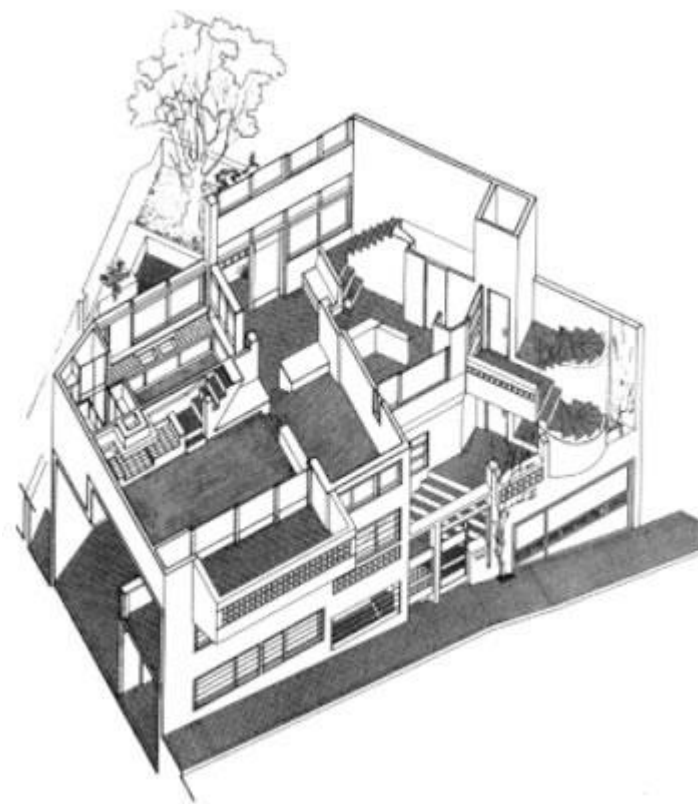
Ιωάννης Δεσποτόπουλος (Jan Desro), Ωδείο Αθηνών, Λεωφ. Βασ. Κωνσταντίνου & Ρηγίλλης, Αθήνα, 1969-1976.

Δημήτρης και Σουζάνα Αντωνακάκη, Αρχαιολογικό
Μουσείο Χίου, Χίος, 1965.

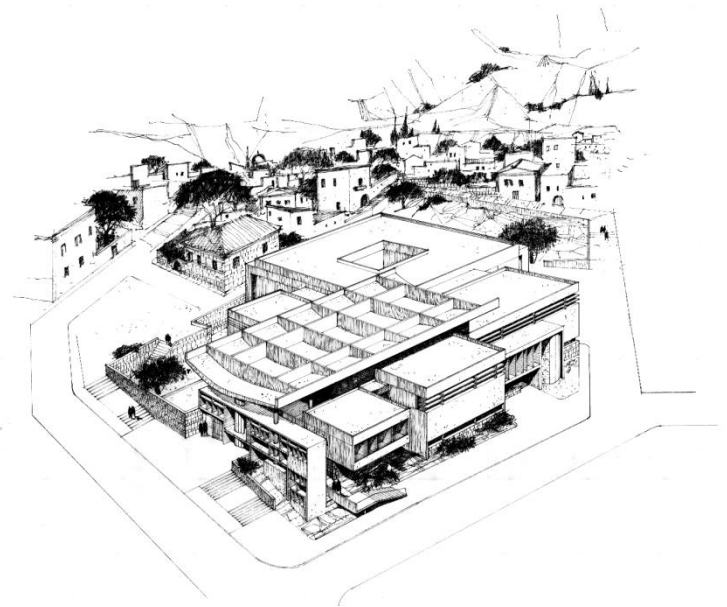
Δημήτρης και Σουζάνα Αντωνακάκη,
Πολυκατοικία στην Εμμανουήλ Μπενάκη,
Εμμανουήλ Μπενάκη 118, Αθήνα, 1972-75.
Γενική άποψη.

Δημήτρης και Σουζάνα Αντωνακάκη,
Πολυκατοικία στην Εμμανουήλ Μπενάκη,
Εμμανουήλ Μπενάκη 118, Αθήνα, 1972-75.
Αξονομετρικό Σχέδιο.

Τάσος και Δημήτρης Μπίρης - Ηλίας Παπαγιαννόπουλος,
Δικαστικό Μέγαρο Λιβαδειάς, Λιβαδειά, Βοιωτία, 1966.
Γενική άποψη.

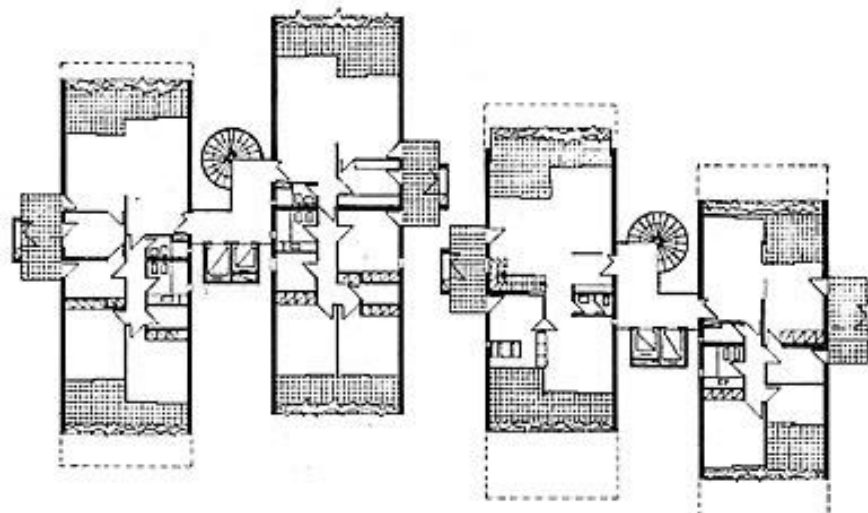
Τάσος και Δημήτρης Μπίρης - Ηλίας
Παπαγιαννόπουλος, Δικαστικό Μέγαρο
Λιβαδειάς, Λιβαδειά, Βοιωτία, 1966. Σχεδιαστική
αναπαράσταση.

Τάσος και Δημήτρης Μπίρης, Πολυκατοικία στο Πολύδροσο Χαλανδρίου, Λεωφόρος Χρυσανθέμων 22, Πολύδροσο Χαλανδρίου, 1977-1980.

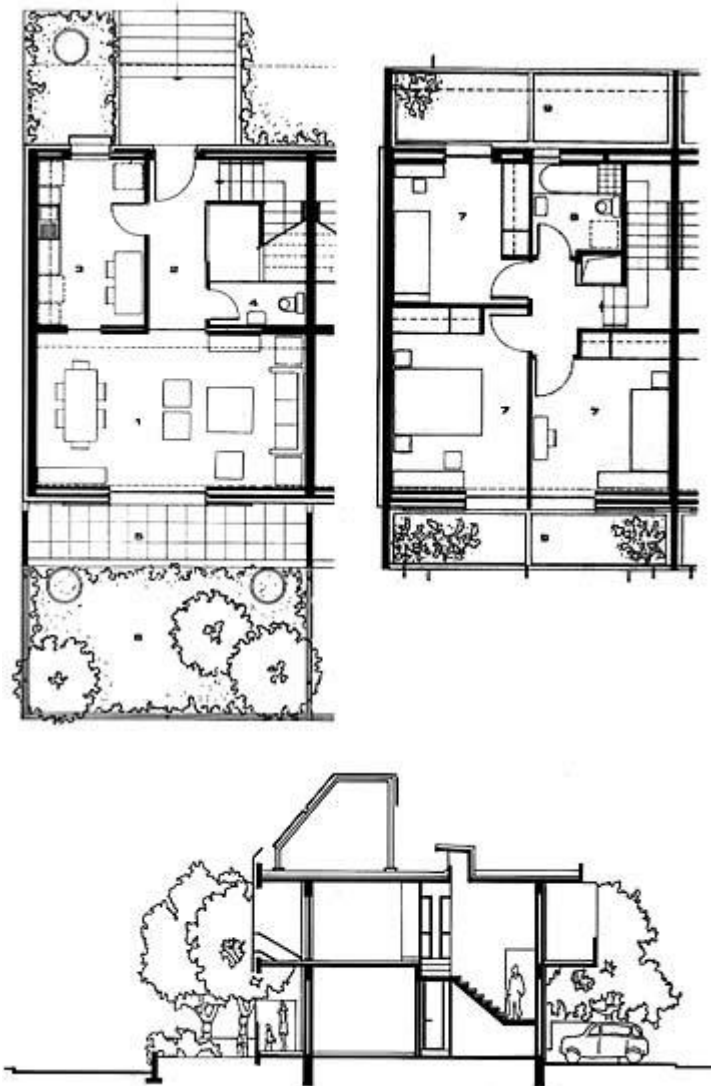
Αλέξανδρος Τομπάζης και Δημήτρης Διαμαντόπουλος, Συγκρότημα διαμερισμάτων «ΔΙΦΡΟΣ», Εθνικής Αντιστάσεως 84 , Αγία Βαρβάρα (Ψυχικό), 1971-1975. Γενική άποψη.

Αλέξανδρος Τομπάζης και Δημήτρης Διαμαντόπουλος, Συγκρότημα διαμερισμάτων «ΔΙΦΡΟΣ», Εθνικής Αντιστάσεως 84 , Αγία Βαρβάρα (Ψυχικό), 1971-1975. Κάτοψη.

Γραφείο Μελετών Αλέξανδρου Ν. Τομπάζη Ε.Π.Ε,
 Ηλιακό Χωριό 3,
 Λυκόβρυση Αττικής, 1978-89. Γενική άποψη του
 οικισμού.

Γραφείο Μελετών Αλέξανδρου Ν. Τομπάζη
 Ε.Π.Ε, Ηλιακό Χωριό 3,
 Λυκόβρυση Αττικής, 1978-89. Κάτοψη (άνω)
 και τομή (κάτω) οικήματος.

Κυριάκος Κρόκος, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Θεσσαλονίκη, 1977-1993.

Κυριάκος Κρόκος, Μουσείο Φασιανού,
Ν. Μεταξά & Χίου, Αθήνα, 1990-95.
Εξωτερική άποψη.

Κυριάκος Κρόκος, Μουσείο Φασιανού, Ν. Μεταξά
& Χίου, Αθήνα, 1990-95. Άποψη εσωτερικού.

Άρης Κωνσταντινίδης, Σπίτι για Διακοπές, Συκιά Κορινθίας, 1951.

Άρης Κωνσταντινίδης, Σπίτι για Διακοπές, Ανάβυσσος, 1962.

Άρης Κωνσταντινίδης, Σπίτι για Διακοπές, Αίγινα, 1975.